

Jordi Roig

Un segon després de Praga

EDITORIAL
GREGAL

Va quedar-se en aquest estat de reflexió plàcida i deserta fins que al rellotge del campanar van tocar les tres de la matinada. Encara va viure l'inici de l'ample trenc de l'alba darrere els vidres. Després va reclinar el cap inconscientment fins a tocar a terra, i pels narius va escolar-se feblement el seu últim alè.

De *La transformació (La metamorfosi)*, de Franz Kafka. Trad. Jordi Llovet

Em sento, ara, com el jugador de ruleta que, havent apostat moltes vegades, arriba el moment que s'ha gastat tots els diners que havia previst. I aleshores es troba a la butxaca una fitxa oblidada. Seria absurd pensar que amb la fitxa del temps afegit ara farà saltar la banca. Penso que ja he tingut prou sort.

De *Temps afegit*, de Josep M. Espinàs

Divendres 16 d'octubre

Li havien dit que cal donar propina, que aquest gest tan absurd honora els bons turistes. Va alçar la mirada per intentar que coincidís amb la d'algun dels cambrers que feien la ronda entre les taules atapeïdes d'estrangers desordenats i de nens rossos i eixerits que no paraven de xisclar i empenyar a tort i a dret.

Quan va sortir del local –havia deixat els amics al restaurant i els havia dit que ell anava a l'hotel a fer companyia a la Marta–, la porta no es va tancar com hauria estat la seva obligació, però el Pere no va tornar enrere per acabar la feina que ella havia deixat a mitges, no va girar el cap, ni tan sols va tenir remordiments. Li havien dit que els llocs de pas val més arraconar-los a la butxaca de l'oblit, no fos cas que ocupessin l'espai destinat a les coses que realment valen la pena de guardar. Es va preguntar per què havia deixat tanta propina en contra del que manaven els seus principis. Aquell tema sempre era motiu de polèmica amb la Marta, la seva dona. L'un per poc i l'altra per massa. En aquella ocasió la Marta no l'havia acompanyat i no va haver d'entrar en baralles; ella era a l'habitació de l'hotel un xic marejada per les turbulències del vol.

Va encendre un cigarret, ara no es pot fumar a cap local tancat i has de sortir a cometre el delictes al carrer. Feia vent, massa vent, i queien quatre gotes. El sol també tenia fred i feia servir les boires de bufanda. L'escomesa de mantenir l'encenedor encès –aquell Zippo amb l'esfinx dels Beatles que li havia regalat la Marta– i acostar la flama al cigarret, es va convertir en una mena de lluita contra els seus interessos. No portava paraigua. El Pere no era gens amant de portar aquest estri salvador que, per ell, feia més nosa que servei. De manera que mentre els carrers s'omplien d'impaciència, ell, sense despenjar-se la mirada, va clavar els ulls a les llambordes i va començar a caminar com aquell qui res. La processó anava per dins.

La temerària cita amb la Clara era a dos quarts de set. Què deu voler? I si em vol esbombar un pecat inconfessable, de mi o d'algú de la meva família, que jo no sé? Alguna relliscada que he comès sense voler i que em pot perjudicar? I si és algú que s'ha confós de destinatari? O algú que vol fer tractes amb mi? Però, per què tant de misteri? El Pere es feia una pregunta rere l'altra, a raig fet. No tenia gairebé res per amagar; bé, alguna factura que no declarava, alguna porno que havia vist quan la seva dona treballava fins tard, conduir amb el mòbil a l'orella i... Alguna mala decisió li va venir al cap i va fer un somriure de murri. Els recels i les confusions no compten, es va dir ell mateix. Eren les úniques coses que eren seves de veritat.

El Pere no estava acostumat a aventures com aquella. Per un cantó li atreïa la idea, però per l'altre estava realment cagat de por. Va pensar que si amb 49 anys no començava a ser valent, no ho seria mai. Ja era hora d'afrontar de cara la incertesa de les situacions empipadores.

Havien quedat al Grand Café Praha, situat entre el carrer Staroměstské i el carrer Zelezná, tot i que a ell li semblava que havia quedat amb un jutge entre la cadena perpètua i sis anys i un dia de condemna. Franz Kafka havia viscut al pis de sobre d'aquest bar que abans s'anomenava Milena, en honor de la seva nòvia, la periodista Milena Jesenská.

Aquell era un dels llocs que ell volia visitar de totes totes. Potser la misteriosa Clara ja ho sabia. El fet de citar-lo allà el va salvar d'una tarda caminant i veient museus i castells. Els amics que l'acompanyaven aquell cap de setmana, fora de la Marta i la Raquel, no tenien cap intenció de conèixer aquell bar tan emblemàtic i per ell era important –quan una cosa era important per ell, ho havia de ser per tothom que l'envoltava, però aquell desig quasi mai s'acomplia. Ells van preferir anar a veure el cementiri jueu, un lloc estremidor on hi ha sepultats més de 100.000 jueus els uns damunt dels altres perquè diuen que no hi havia prou espai. Al Pere no li entrava al magí la fal·lera d'anar a visitar aquella mena de llocs per saber com enterraven els morts fa més de 60 o 300 anys i fer llargues cues per contemplar en primera fila el dolorós final d'aquell devessall de persones. Odiava que la gent convertís la mort en un espectacle de pagament. Al Pere li costava d'entendre que ningú de la colla mostrés cap interès per Kafka, ja que feia dos anys, quan eren de vacances a Cuba, van haver d'anar, forçosament, no una vegada sinó dues, a El Floridita, el conegut bar que freqüentava l'Ernest Hemingway per beure daiquiris. «*My mojito in La Bodeguita, my daiquiri in El Floridita.*» Era clar que mai havien tastat uns còctels com aquells i la visita al bar on s'emborratxava de tristesa i de rom un premi Nobel inspirava qualsevol turista.

La Raquel, va dir-se el Pere, ella sí que havia mostrat un cert interès pel bar del Kafka, però no hauria estat gaire correcte que hi haguessin anat junts; la nova parella de la Raquel era tan absorbent amb les seves propietats que a ella ni li havia passat pel cap. Mentre caminava, va recordar aquelles nits d'adolescents quan sortien amb la Raquel a fumar d'amagat a les vinyes de l'altra banda de la carretera del poble. Consumien les hores parlant de música i de llibres, intercalant els inexperts fracassos sentimentals de cadascun. El Pere li deia que no sabia com dir a la Marta que li agradava, i la Raquel, que estava penjada del Francesc, que no hi havia manera de

distreure'l dels estudis. El Francesc no treia el cap dels llibres de biologia i feia com si sentís ploure quan ella el convidava a sortir amb els amics. Les descarades insinuacions de la Raquel no donaven el fruit que ella hauria volgut, ho havia intentat tot sense èxit, inclús un diumenge que ell començava l'estudi dels fòssils més antics, ella va anar a casa seva per dir-li que tota la colla havia marxat amb l'autobús de línia al cinema i que a ella se li havia escapat, que si faria el favor d'acompanyar-la, i ni així. Ella es va quedar a casa tota la tarda, a soles amb la seva mentida. Ell, en canvi, s'estava llaurant un futur ple de comoditats, d'èxit i de diners a costa de deixar de banda els desconeguts plaers de l'adolescència. La cosa es va complicar quan ella es va assabentar que el Francesc volia acabar la carrera a l'estranger. El Pere, per molt que ho hagués volgut, va ser incapaç d'intercedir a favor d'ella.

A la Clara, en canvi, no la coneixia de res, només sabia que era hostessa de vol i que volia parlar amb ell d'un assumpte important. Qui era aquella Clara? Què volia dir-li? Com l'havia localitzat? De què el coneixia? Un recital de preguntes que l'anaven distraient del que passava al seu voltant i d'observar amb deteniment la catedral gòtica del segle XIV, en temps de Carles IV, la construcció de la qual va ser interrompuda per les guerres hussites i que no es va poder acabar fins a començaments del segle XX, segons diu la llegenda. Pel seu cap, però, s'anaven esfilagarsant una aglomeració de converses a mitges o, més ben dit, d'inicis de converses a mitges per quan es trobés amb l'hostessa desconeguda. Era un exercici que feia sovint quan tenia dubtes seriosos d'estar a l'altura d'un adversari sorpresa, davant d'una noia que li agradava o quan s'havia d'enfrontar a decisions importants que podien canviar-li el rumb de la vida. El Pere era dels que creia que el món pertany als segurs, als fermes, als que caminen decidits i saben on han d'anar, admirava la gent que es mostrava irrompible davant de tothom. Els homes que manifesten seguretat ho tenen tot de cara –pensava–, èxit, diners a cabassos, les dones més guapes,

amics fidels, etc. El seu pare, però, sovint li deia que procurés mantenir-se a ratlla de les persones que en una conversa de deu minuts diuen «ho tinc molt clar» més de tres vegades. És només un maquillatge extern d'autoprotecció. Evita el contagi. Aquests fan veure el que no són i se'ls acaba veient el llautó.

Ell no pertanyia a cap de les dues categories, no complia cap requisit, preferia dubtar i esperar que els esdeveniments el fessin moure a una banda o a l'altra. Ningú li havia explicat com calia traduir en conviccions aquelles incerteses que arrossegava.

Va arribar al bar de la cita, puntual com sempre. Més que puntual, vint minuts abans de l'hora; tenia greus dificultats d'orientació i preferia arribar amb temps que no pas fer el ridícul arribant tard. Es va veure reflectit a la vidriera de la botiga de *souvenirs* del costat. Els cabells una mica mullats, el coll de la jaqueta alçat i un grapat de nervis a la butxaca dels pantalons. El Pere era un tipus corrent, un de tants. D'alçada i pes, segons la mitjana, però amb una mica de panxa. No havia destacat mai en res, o era el segon o era el penúltim. Duia una bona barba, no per llarga sinó per espessa, ben afaitada, amb un ramat de pèls blancs que ja començaven a desfilars al cap. Havia decidit no afaitar-se mai més quan feia la mili, en un acte de rebel·lia contra les idees i els uniformes tan ben planxats d'aquella colla de maniquins plens d'estrelles enganxades al seu orgull. Es considerava una persona feble i sensible i, per tant, vulnerable. Era covard de mena i poc ambiciós. Amant de llegir poesia en silenci i d'escoltar música *rock* dels setanta a tot drap. No solia mostrar les emocions en públic. Pel posat hom diria que no era gaire feliç; demanava massa a la vida i aquesta no li corresponia, però, en el seu interior, sabia que era injust amb ell mateix i de retruc amb la gent que l'envoltava. Tenia una modesta llibreria al poble que cuidava amb ordre i delicadesa. La feina no l'espantava, però l'excés de problemes i la manca de cobdícia havien estat factors claus per no fer créixer més el negoci. Guanyava prou diners per anar tirant i no haver-se de queixar gaire sovint. La Marta i ell tenien dos fills.

El cafè de l'enigmàtica cita estava ubicat al cor del nucli antic de la ciutat i s'oferia als visitants amb una petita terrassa a peu de carrer. De seguida va rebutjar la idea d'esperar-la assegut allà fora; feia massa fred. Va entrar i va enfilars les escales cap al primer pis. En aquella hora la zona del bar era poc concorreguda i els cambrers semblava que l'esperessin per servir-lo com un rei. A la punta dreta de la barra, un home sol d'aspecte desgarbat aparentment llegia els seus pensaments amb la mirada fixada a l'infinit; asseguts en una taula, tres persones de l'est amb les galtes vermelles conduïen una conversa animada, i just a l'altra banda, una parella d'enamorats en què ell doblava l'edat de la noia. Era un bar ampli, de parets il·luminades, retòric i elegant. El mobiliari conservava l'aspecte antic que ell esperava. Unes finestres grans donaven a la plaça i a la Torre de l'Ajuntament amb el famós Rellotge Astronòmic dels apòstols, que cada hora convocava els turistes per veure com desfilaven per una finestreta del capdamunt. Ho havia llegit a la guia de Praga de la Marta, però com era habitual no n'havia fet gens de cas; amb prou feines sabia que aquell campanar era just davant de l'establiment fins que no va notar que a poc a poc s'anava congregant gent al carrer i que l'enrenou augmentava per moments tot i que encara faltava gairebé mitja hora per a la desfilada apostòlica.

Va veure com el cambrer, abans d'apropar-se a ell, recriminava a l'home solitari que allà on era no es podia fumar, que si ho volia fer, s'havia de canviar de lloc. Després es va acostar al Pere canviant la cara de renyar per la cara d'atendre i servir els clients.

–*Mr. Pere Romagosa?*

–*Yes.*

–*Miss Clara left this note for you, sir.*

El Pere tenia quatre nocions d'anglès, però donada la curta conversa amb el cambrer i la nota que li va donar, havia entès perfectament que ella no hi aniria. Aquella inesperada decepció encara el va neguitejar més, si és que això era possible. És

va asseure a la taula del costat de la finestra, la que donava a la plaça, d'esquena al rellotge, tot i que en podia triar qualsevol altra. Va considerar la possibilitat de veure la Clara que fugia. Però com podia reconèixer-la si no sabia com era? Se l'havia imaginat jove, esvelta, amb unes cames llarguíssimes i poc pit. Els cabells llargs, però recollits i empresonats sota la còfia de l'uniforme habitual. Va desplegar el paper que li havia entregat el cambrer amb parsimònia però amb deler, com qui desembolica una capsula de bombons que li acaben de regalar sense cap motiu d'aniversari. La nota deia: «Em sap greu. M'ha sortit un imprevist. Demà al mateix lloc i a la mateixa hora. Vine sol. T'interessa.» Ras i curt. Concís i directe. Igual que un bon poema.

Aquella tardor del 2009, a Praga, feia aturar el temps. Et rebia amb els braços oberts, però quan t'acaronava et podia deixar sense respiració.

...

–Forlani, em dic Paolo Forlani.

–Que té reserva? –va preguntar el conserge.

–Que no tenen cap habitació lliure? –va reclamar l'italià amb un to de perdonavides de pel·lícula de sèrie B.

–Sí que en tenim, però volia comprovar si havia fet una reserva prèvia.

–No, no he fet cap reserva. És un problema?

–No és cap problema. Sap quants dies es vol quedar?

–Doncs... no ho sé, dues o tres nits.

–Ve sol?

–Que veu algú més amb mi? *Non ci posso credere, è allucinante!*
–va deixar anar el Paolo aixecant la veu.

–Perdoni, però... M'hauria de deixar el carnet d'identitat i la targeta de crèdit.

Encara gràcies que tots dos parlaven un anglès correctíssim, perquè el diàleg cada vegada es tornava més aspre i complicat. Amb retrets d'anada i molta paciència i amabilitat de tornada.

–Em pot donar un mapa de Praga? –va demanar l'italià sense mostrar cap interès.

–Busca alguna cosa concreta? –va interpel·lar el conserge amb amabilitat.

–Busco la meva nòvia, però dubto que vostè tingui la més mínima idea d'on és. Però, ara que ho diu, potser em pot ajudar.

–Digui'm, què vol saber? Estaré encantat de donar-li un cop de mà.

–Kafka, Franz Kafka. On vivia, on estudiava, on treballava, on va morir.

–Vol fer una ruta per seguir els passos del gran escriptor?

En realitat no sabia què volia fer. L'únic que demostrava és que tenia un caràcter sorrut i que no volia tantes preguntes, ell volia respostes. Duia una foto d'ella i una jaqueta beix plena de butxaques com aquelles velles armilles que portaven abans els periodistes. Era un nostàlgic empedreït amb unes gotetes de mala gaita, un autèntic vell *rocker*. Dues càmeres de fotos molt grosses penjades a l'esquena i pressa per pujar a la l'habitació. De constitució atlètica i pell morena, alt i amb els cabells llargs i negres com un túnel fosc, i els ulls que hi feien joc. 40 anys acabats d'adquirir: el 15 d'octubre. Un autèntic figurí italià, però que podia colar per un àrab suïcida perfectament.

Ella sovint li havia comentat que el seu somni era viatjar a Praga i visitar els llocs on Kafka, d'una manera o d'una altra, havia deixat alguna petjada. Tenia tots els seus llibres i se'ls havia llegit una pila de vegades. Deia que se sentia identificada amb l'autor, pels canvis d'humor i d'identitat, per la ironia i l'absurd dels seus escrits i sobretot per la desesperació i la incomprensió enfront del món on li havia tocat viure i on ella es veia perfectament reflectida. Kafka i el *jazz*, les seves dues grans passions. Si la senties tocar el piano te n'havies d'enamorar per força.